

J E L E N K Ö R.

68. szám

Pest, szombat. Augustus 25dikén.

1832.

Foglalát: Magyarország (kir. jutalmazás. Ungi, szatmári, szabolcsi, zemplényi és kún szentmiklósi tudósítások. Pesti baleset). Ausztria (Hartmann, Moll és Ständeisky mint a reichstadti hg szolgálatbeli tisztjeinek jutalma. Bécsi örvendő küldöttség). Anglia (kvans indítványa 's beszédtöredéke a' Lengyelek 's orosz-hollandi kölesön iránt Palmerston válasza velejével. Felsőházi aug. 9iki ülés. Palmella. Londoni Lengyelek 's több más). Francziaország új statuskölcson. Keszner, Bourienne. Az egybekelés-napi szertartás Compiègneben. Ferussac. Elmélkedés Iajos-Filopról. Brazíliai hírek 's egyebek). Németország (hannoverai hivatalos közlemény). Belgium (a' kir. házásság hirdeténye). Portugália. Dánia. Legujabb. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Felséges királyunk aug. 20kán Badenben költ legfentebb kéziratában ifj. kir. Felségünk rendes kamarását gr. Salis altábornagyot, a' minapi életveszélykor kitüntetett derék viselkedéért Leopold cs. rend közép keresztével méltóztatott kegyelmesen megjutalmazni.

Ung vmgyéből azon örvendeztető tudósítást írják: hogy mélt. és főtiszt. Há m János szatmári megyés Püspök és szent-jobbi apát ur idei megye-látogatásakor az ungi esperesség nyolcz rendű csupa tót plebániáiban u. m. Pálóc, Szenna, Nagy-Zalacska, Vinna, Tyba, Jenke, Domonya, 's Berezna helységek iskoláiba behozatni rendelé a' magyar nyelvet, az egyháziCántorokat annak mind tanulására mind tanítására kötelezven. E' cél könnyebb valósíthatása végett Ónagysága szükséges magyar könyveket vétet 's küldözget számokra. Szíves hazafi köszönet e' példás tettért a' nemzeti keblő Méltóságnak! L. — Szatmár vidékéről pedig ezeket vettük: nagyfőtiszt. Kellermann Ferencz lápos-bányái latin szertartásu plebanus ur lankadhatlan egyházi foglalatosságától nyert türes óráit a' természeti tudományok gyakorlására fordítván, a' kopár bérzi négy lábú és szárnyas állatokból 162 darabot gyűjtögete 's fogy hatlan szorgalommal kitömögetvén, a' szatmári püspöki lyceumnak ajándékozá. A' mélt. helybeli püspök fentisztelt Há m János ur, mint minden rendű hazai szorgalom 's tudományosság barátja, e' remek vadoncz gyűjteményt megtekintvén, meglegedési jelül is, de főkép a' zoologiai osztály gyarapítására a' szatmári nevelőpap-házban egy teremmet rendelni szíveskedett e' honi ajándék 's ezután szaporulandó állatösszeségnek őrhelyül, melyet azóta mindenki szorgosan szemlélget 's az

értelmes illő javulásra is méltat, valamint gondos szerkezőjét kellő magasztalásra. B. — Végre Szabolcsból e' gyászhiert: Nyiregyház szabad mvárosnak aug. 11dikén két óra folyta közben 130 háza hamvadott porrá. Lehetetlen vala segéd 's oltó v. gátló kéznek (melly épen e' napi héti vásár alkalmakor elég vala) járulni a' tűzhöz. A' dühödő szél szárnyain szerete röpkedő üszkők 's lobogó csóvák lángözönbe borítának egész sorházakat; emberhalál mindazáltal, mi legfőbb szerencse balesetünkben, nem történt. Biztat azonban a' remény, hogy ezentül mind inkább kevesülni fog a' gyuladások száma országunk azon részein is, hol nád, káka, zsúp, szalma 's több illy gyulekony szerek szolgálatnak eddig épületfedelül 's kéményül, ha t. i. alföldünk számos helyein is már divatba jött cserép- 's téglakészítés, mint N. Kőrösön, Tószegen, Irsán, kún sz. Mártonban 's a' t. (mellyet mindenütt hol agyag 's homok találkozik, esz közölhetni szalma, nád vagy kákatüzzel is, hol pedig csak egyik van, ásás vagy közelről szállítás által előteremthetni) több helységre 's tájra terjedend, 's jólelkű földbirtokosink legalább ön alattvalóiknak saját javok végett is készitési áron (productionali pretio) szíveskednek adni cserepet fedelül 's téglát kéménynek az olly gyakor égések 's károsodások elmellőzésére 's gátlására.

Zemplényről röviden azon örvendetes tudósítást vetük, hogy a' nemes Megye határozatából szükség idejére szolgáló több rendű életvár fog kebelében építetni, mellyekhez a' földes urak helyet 's épületszert, az alattvalók pedig kézi és szekerzési munkát nyújtandanak. 'S milly fogyhatatlan termékenységgü paradicsomot lehetne még főképen Bodrogközéből elővarázsolni, ha p. o. az credendó

haszonhoz képest csekély fáradsággal 's költ-séggel a' Karcslápos és zombékos nagy terjedékű söppedéke 's ingoványa, melly most jobbadán béka- és szunyogtanya, Bodrog, Latorcza 's egyéb kanyargó csapongásu vizeivel medreztetés által kellőleg intéztetnék el, milly apadhatlan élelemtár fakadna mindezekből és számos folyaminak közösülési csatornákká rendeztetésikből!

Kún sz. Miklós aug. 22kén: E' hónap 13-ka nagy hirtelen ragadá ki közülünk Boros Samuel urat a' ns Kis Kún megye rendes orvosát, épen beteget látogatásában foglalatokodtakor a' szívér-csontosulás élte 42ik évében. Kora halálát bánatos özvegyén 's egyetlen kis lánykáján kívül nem csak a' legsúlyosb nyavalyákból általa számosan szabadultak kesergik, de az egész nemes megye, 's különösen a' sz. miklósi közönség is fájlalja, mint fáradhatlan, 's ön egészségét sem kimélt (főkép a' járvány-görcs ideje alatt) 's éltét is kockázó szeretett orvosát. Mélyen megilletődött végre Ferdinand főhg. nevét viselő ns magyar lovas ezred őrnagyi századja is elhunytán, minthogy nyavalygó vitézeit mindenkor minden jutalom nélkül egész készséggel gyógyítgatá; meg is jelent díszes temetésén nem csak K. sz. Miklós egész lakossága, számos környéki uraság 's a' katona tiszt urak, hanem minden itten tanyázó huszár is önkénytesen, 's a' segédelmével súlyos bajaiból felüdült számos vitéz elkérven városunk előljáróitól, kik tiszteletül a' boldogultnak tetemeit szállásán vevék fel, a' gyászkoporsót, vállalkon vivék egész a' síriglan. Szép szívbélyegző hálanyilatkozat ez a' nemes ezred legénységétől 's egyenlő díszére való mind a' hamvaiban megtisztelt szendergőnek, mind e' hálatettet ön szántokból eszközlötteknek. Így itt is nyilvánosult: hogy az emberiség barátja (erre pedig főkép minden Orvos tiszti czéljánál fogva leginkább köteles) még akkor is szokta venni bő hálakamatit jó szívűségének, midőn tőkéje gyümölcsseit érezni már megszűnt. — Béke ölelje porát!

Aug. 22ike délutánja szomorú esettel lepe meg Pestbuda lakosit 's vásári számos vendégeit, lezuhanván a' Leopold-városban egy

már már felépülő, izletesdeli külső alaku de karcslápos szerkezetű háznak egyik falrészé az udvar felől, a' munkásoknak épen felsőbb emeletre törekvő dolgozások közt, 's omoltában magával rántván le a' hozzá illesztett állást a' fellette foglalatokodó számos mivessel, kik közül az omladék alól hatot vontak ki agyon 's többet félig zuzottan, ez utóbbiak közül négy kis idő múlva kimult, a' többi kórházban silylódik. Szívszakasztó volt e' szerencsétleneket részint holtra morzsoltan, részint haldokló vonaglatikban látni összeroncsolt tetemikkel, 's hallani ügyefogyott özvegyik, árvaik 's rokonik siránkozásit 's közösen érezni a' sok emberbaráti sziv nem segéllhető sohajtasit; de Mindenhatónk, 's a' könyörülő emberiség megadja jutalmát véres 's néhány párra halálos veritékü munkájoknak maradékaik vigasztalásában, 's nekünk e' szörnyítő példa tanúságos oktatást óvatosb rendszabásokra 's ezeknél fogva illy borzasztó következésű építkezési botlások 's hibák ezentuli eltávoztatásokra.

AUSZTRIA.

Cs. kir. Felségünk Badenben aug. 1sőjén költ legmagasb kéziratában gr. Hartmann Prokóp general, 's rendes kamarást a' boldogult reichstadi herczegnél kitüntetett hiv szolgálatinak fenséges elismerése jeléül Leopold cs. rend közép keresztjével méltóztatott kegyelmesen megajándékozni. Ugyan e' tekintetből báró Moll lovag, és Standeisky gyalog kapitányokat pedig, szinte a' boldogult herczegnél kimutatott több évi gondos fáradozásikért ugyanazon cs. rend lovag keresztjével díszesíteni. Ezekhez még azon kitünő megkülönböztetés is járula, hogy midőn a' jutalmazottak aug. 12kén Ó Felségénél Badenben udvarlásra bocsáttattak, a' kegyes Felség nekik önma-ga nyujtá e' díszjeleket által.

Vasárnap aug. 12kén fényes követséget küldé a' Bécs városi tanács Badenbe, hol most a' fels. udvar mulat, kijelenteni Ó Felségöknek a' főváros nevében a' minapi irtózatoss gonosz merészlet következésében érzett mély fájdalomokat; egyszersmind hála 's öröme-érzetüket azon, hogy a' gondviselés az ifju kegyes Fejdelem drága életét hiv alattvalóji boldogítására kegyelmesen megőrzötte.

A N G L I A.

Az indítvány, melyet Evans ezredes az alsóház aug. 7iki ülésében Lengyelország iránt tette, a' következő határozás elfogadtatására czélt: „Meggondolván, hogy Ő Felsege (az angol király) az 1815beli majus 19iki szerződésnek nem betűjével hanem szellemével egyértelműleg némelly köteleztetések megújításában Oroszország iránt megegyezett; megfontolván, hogy az érdeklött szerződés 's a' nevezett köteleztetések (t. i. az orosz-hollandi kölcsön továbbad fizetése) azon közös szerződéseknek egyes tagjai vagy is inkább következményei, mellyek a' szövöttek hatalmasságok közt 1814 és 1815ben kötöttek: — ennél fogvást ezen ház véleménye szerint a' nevezett egyezés Ő Felsegének különös jusbeli követelést enged az általa kedvezéseket nyert hatalmassághoz (Oroszországhoz) arra, hogy más, szinte a' két fél által 1815ben kötött egyezések, névszerint a' Lengyelországot illetők, hiven magyaráztassanak 's teljesíttessenek.“ — Ezen indítvány támogatására Evans ur a' többi közt ezeket mondá: „Csak egyes esetet hozok fel azon bánásmód bebizonyítására, mellyel Oroszország a' Lengyelországot lenyomatása óta minden köteleztetést, minden tekintetet, a' legszentebbet is lábball tapodott. Azon amnestia után, melly Ausztria közbejárására a' Gallicziába menekedett Lengyeleknek adatott, többen ezek közül, bizván a' császári szó szentségében, vissza is tértek; de nyomon éré itt őket egy ukas, melly szerint minden, ki a' támadás alatt fegyvert visele, vagy közkatonának vitetni rendeltetett az orosz seregekbe, vagy pedig fogságra. Ezen ukas természetesen többet közülök visszaszalasztott Gallicziába. Az ausztriai kormány nem tartván tanácsosnak itt maradásokat, ezt némi rendszabások által ellenzeni kezdé, de Gallicziának rendi pártul fogák szerencsétlen rokonokat 's tózsomszédikat 's előterjesztést bocsátának a' kormányzó által a' Császárhoz, melyet mintegy 300 tagja a' rendeknek irt alá. Eljutott-e, nem-e ezen előterjesztés a' Császárhoz, 's volt-e és milly fogantatja? én nem tudom; de azt igen is, hogy az iromány hiteles, hogy azt Gallicziának 's a' határszélnek

legelőbbkelő személyei irták alá, 's hogy — a' mi szerfelett nevezetes dolog — ezen iromány, melly Lengyelország tózsomszedságában, hiteles férjfiaktól készült, mind azt szinte állítja és erősíti, a' mi e' ház egy előbbi ülésében, Oroszországnak kegyetlen bánásmódjáról a' Lengyelek 's Lengyelország iránt mondva volt. — Az orosz-hollandi kölcsön fizetését mi azon szerződés erejénél fogvást folytatjuk, melly az 1814 's 1815iki egyéb szerződésektől elválhatlan 's a' mellyekben Lengyelország nemzeti függetlensége is biztosított. De mikép viselte magát irántunk 1815 óta Oroszország? Baráti, hiv frigyese volt-e Angliának, vagy épen mind ennek ellenkezője? — Minden tette megannyi menthetlen rohanás volt más statusok jusai 's birtokaiba. Illyen a' török, a' persa háboru. Ő (Oroszország) ellenzé leginkább constitutionalis statusok kelekedését Nápolyban, Piemontban 's egyéb olasz birtokokban 1823 óta; kiváltképen az ő kiszűtésére küldé Franciaország a' galád expeditiot Spanyolországba, mellynek keserveit ezen ország folyvást sanyli. De minden tetteinek koronája a' Lengyelország iránti bánás volt. 's a' t. Lord Palmerston ezt mondá: Részemről, én ez ajánlathoz nem állhatok 's elhatározottan ellenzem, hogy a' mi köteleztetésünk az orosz-hollandi kölcsönre nézve, 's Oroszország bánása a' Lengyelek iránt összekevertessék. Oroszországnak 1815 óta követett politikáját tekintve, köteleességemnek érzem a' következőket jegyezni meg. A' tisztelt tag által felhozott persa és török háborukban Persia és Törökország ingerlették Russiát; nem ez kezdé a' megtámadást. — Azon befolyást, mellyel Oroszország Ausztriára (az Olaszok ellen) 's Franciaországra (a' Spanyolok ellen) hatott, nem akarom itt vizsgálatra venni; de a' tisztelt tag eziránti állítványai minden esetre csak gyanítások, mellyek úgy mint valóságos tettek nem jöhetnek kérdés alá. Végre a' mi a' lengyel constitutio igazsággal vagy nem-igazsággal történt sérelmét illeti: azt nem tagadhatni, hogy az első ellenséges lépést Lengyelország tette, fegyverrel állván ellen. A' Lengyeleket, mint előbb megtáma-

dó részt védők ugyan azt mondják, hogy Lengyelországnak tagadhatlan jusa volt ellenállani; de én most csak azon egyszerű tettet hozom fel, hogy az első ellenséges lépést Lengyelország tevő. Ez okokból én az indítvány ellen vagyok. Több más szónok, jelesül sir Fr. Burdett lelkes beszéde után, Evans ur kinyilatkoztatá, hogy a' kormányt e' pillanatban nem akarja zavarba hozni 's indítványát önkényt visszahuzta.

A' felsőház aug. 9iki ülésében másodszer olvastatott fel az irlandi tizedbill. Lord Grey és Brougham megjegyzék, hogy Irland lecsendesítésére nem szándékozik a' kormány újabb törvényeket kívánni. Az irlandi vice-király (marquis Anglesey), úgy mond lord Brougham, tudni fogja, mi a' rebellio, 's mikor és mennyire leszen szükség annak elnyomatását erőhatalommal eszközölni; az ő okosságán, mérsékletén 's ha szükség, erején is a' ház megnyughatik. Az alsóház ezen napi ülései nem fontosak.

Marquis Anglesey, irlandi vice-király, Coveban megérkezett, 's az ottani kikötőben álló hajósereget sir P. Malcolm vezérsége alatt, megtekinté. Sir Hussey Vyvyan az irlandi szárazföldi seregek vezére is megérkezett Corkba, mint mondják, az ottani őrséget megtekinteni 's a' vicekirállyal és sir P. Malcolmmal az országos béke és rend fentartás iránt tanakodni. A' kormányzék törvény elébe idézteti mind azokat, kik a' tized-elleni gyülekezetekben leginkább munkáskodtak. A' parlament e' hónap 15dike táján bizonyosan be fogott rekesztetni. 9keig is már több követ hagyá el a' fővárost, hogy megbizóinál ujdön választatásán dolgozhassék. —

Marquis Palmella aug. 6kán lord Palmers-tonnal, 7kén gróf Grey-el értekezett. Az előbbivel a' spanyol minister is beszélt aug. 7kén. Palmella néhány nap mulva visszatér Oportoba, úgy látszik mind itt végzett dolgaival elégtelen, mind jó reménnyel teli dona Maria czélzatinak sikerülte iránt. Azonban a' portugáli papirosak becse ez utóbbi napokban $\frac{1}{2}$ pCenttel szállott alább 's e' fokon meg is maradt.

A' londoni Lengyelek, mint a' parisiak

egyesületbe szövődnek egymás közt helyben 's a' continensi hason czélu többi társasággal, különösen a' parisival, elősegíteni nemzetök ügyét, 's az egyes szorgalmi törekvést mindennünnen egy közérdekre közirányra vezetni. A' Lengyelek baráti sokat reménylenek, mindent várnak az illy egyetemi buzgalomtól, 's alig ha nem csalódva hiszik, hogy minden tornyosbuló akadály ellenére is előbb utóbb feléled hazájok valódi 's teljes önlétben. Illy hiedelmük mások is, kik practicus pillanattal tekintik Europa jelen korát: csakhogy időfejléstől várják azt, mit amazok törekvésökkel ügyekeznek valósítani és siettetni.

Lord Durham Pétervárába érkezte a' közfigyelmet ujra Lengyelországra fordítá. De a' beavatottak egész bizonyossággal állítják, hogy lord Durhamnak udvarától parancsolatja van, Lengyelországról semmit se szólani; küldetése egyedül a' németalföldi dolgokat illeti. — Havrebe egy hajó érkezett (a' Rose, kapitánya Grenot), melly 36 nap alatt jött meg Philadelphiából 's innen azon hirt hozá, hogy elindultakor 2000 főnyi rendes katonaság 's több fegyveres csapat küldetett az egyesült statusok déli részeiben fellázadt Indusok ellen. Marseilleből írják aug. 7ikén: Tegnap óta itt két portugál hadihajó (brigg) jeleltetik a' tengeren, mellyek t. i. hir szerint don Miguel gyémántit, 's egyéb arany és ezüst drágaságit hozzák. Itt, Marseilleben, szándékoznak ezek a' portugál ügyek kimenetelét bevárni, 's mint aztán urok győz vagy veszt, a' Tajóba evezni vissza, vagy Genuába vitorlázni el. A' spanyol seregek, kivált Cataloniában, folyvást mozgásban vannak, 's igen is hihető, hogy ha dom Pedro constitutionalis reformjait megkezdi Lissabonban, a' most Franciaországban bajdokló spanyol Constitutionalisok is álttörnek a' hegyeken zivatart hozva és gerjesztve VII. Ferdinand illiberalis kormányja ellen.

FRANCZIAORSZÁG.

Compiègneből aug. 8ikán írják, úgy mond a' Courier, hogy Vandeweyer ur, ki ott a' belga király kíséretében van, mingyárt az ünneplések után Londonba fog utazni fontos küldeménnyel a' conferentiához. E' küldemény

tartalmát, mint mondják, több egymásután tartott beszélgetés folytában végzé el egymás között a két király, 's ha igaz, a' mit hirlenek, Belgium (és Franciaország) a' 24 czikelynek semmi módosíttatását sem fogadja el.

A' 150 millionyi statuskölcseönt Rotschild, Davillier, Hottinger és társai kapák meg, 98 fr. 50 centime ($2\frac{1}{2}$ pCent. lerovással).

Keszert az assisek 10 esztendői rabi munkára, az elorzott $4\frac{1}{2}$ millio megtérítésére 's még egy millio pénzbüntetésre ítélek, intcontumaciam, mert ő nincs jelen.

Bourienne, Napoleon volt titoknöka 's egyik életírója Caënben a' tébolyodtak kórházában gyógyíttatik.

Minden itteni ujság, így szól a' Gazette de France, nagy történetnek tekinti az ifju Napoleon halálát. A' mi e' történetben fontos, azt két szóval kimondhatni. Franciaországban ezentul csak republicanusok 's bourbonisták lesznek, ezek az idősb 's az ifjabb ág pártosira szakadván. —

A' Moniteur közli már a' compiègnei ünnepe szertartást aug. 9ikéről, mint a' belga királyi házaspár egybekelése napjáról. Délelőtt több rendű bemutatás történt a' királyi várban, mit seregyakorlatok követtek. Ebéd után, mellyben csak a' kir. házak tagjai valának együtt, felolvasá a' francia király cabinetjében id. Dupin ur a' Belgák királynéja házasság-levelét, mit a' polgári esketés követett, báró Pasquier fr. pairkamarai előlölő és Cauchy levéltárnok urak vivén a' tiszti foglalatatoskodást. A' hgasszony tanuji közt valának: Berenger, Girod de l'Ain, Delessert, marsal Gérard urak 's négy francia pair. A' királyi vőlegény tanuji: gróf Merode Felix statusminister, és gróf Aerschot nagymarsal. A' cath. esketést a' szentség szokott szertartási szerint a' meauxi püspök teljesíté a' várkapolnában, mi uttal rövid beszédet tartotta a' kir. jegyesekhez, ezután megszentelé a' gyűrűket 's a' házasságot teljesülnek nyilatkozta. Kápolnából kijövetkor az előlépést az uj házasságnak engedé francia király Ó Felsege. Végre a' protestans egyházi szertartás következett a' királyi lak egyik teremében. Luiza herczegasszony igen gazdagon vala öltözve,

ruhája legfinomabb brüsseli csipkékből készült, hozzá egy csoda szépségű csipke-lepel (voile), mint belga kézműbeli ajándék), 's a' fő, nyak és egész köntös hintve csillogó gyémánt-özönnel. A' Belgák királya egyszerű himzett formaruhában volt, a' becsületrend nagy szalagával (pántlika) 's több más rend gyémántos nagykeresztivel. Az ujházások aug. 11ikén indultak az egész kir. házzal el Pierrefonds-ba. Innen a' belga királyi pár aug. 13ikán szándékozott elutazni Cambrayba, onnan 14ikén Tournayban, hol is egy, a' város által adandó, táncmulatságban megjelenend, 's innen ismét 15ikén a' laekeni kastélyba, holott a' Brüsselbe leendő ünnepélyes menetig mulatni fog, minek napja azonban még nincs meghatározva. Van de Weyer ur még aug. 9ikén, mingyárt a' szertartások után, Parisba utazott. A' belga moniteur szerint Ó Felsege Brüsselbe visszajövendése előtt, néhány napot Parisban töltend.

Parisból írják aug. 10ikén, hogy e' város a' cholera újabb pusztitási miatt igen megürült, 60,000re mehet a' várost elhagyottak száma, a' külföldiek el sem jöttek, 's ennél fogvást a' műkereset igen megcsökkent. A' Marokkóból visszatért követség többi közt azt is kieszközlé, hogy ezen afrikai statusba a' francia journaloknak szabad levitel engedessék. Meglehet, úgy mond a' levelező, hogy az afrikai abonnensek (előfizetők) fedezni fogják a' hijányt, melly ellen most valamennyi francia journal panaszkodik. Soha sem sülyedt a' publicum részvétele 's magok a' journalok hitele olly igen nagyot, mint most. A' restauratio arany ideje, mellyben egy liberalis ujságcikkely nevezetes történet vala, elmúlt, a' jobb jövendő reményi elenyésztek, 's a' nemzet nagy massája minden politikai tettet vagy tollvillongást egykedvüleg tekint.

Baro Ferussac a' tömérdek tartalmu Bulletin universel des sciences et de l'industrie hires kiadója, (a' magyar nemzeti tudós társaságnak is külföldi levelező tagja) a' 21dik füzetnél megszakasztott pompás munkáját a' csigákról 's a' t. ismét elővette, 's annak 22—27 füzeit már folytatólag ki is adta.

dó részt védők ugyan azt mondják, hogy Lengyelországnak tagadhatlan jusa volt ellenállani; de én most csak azon egyszerű tettet hozom fel, hogy az első ellenséges lépést Lengyelország tevén. Ez okokból én az indítvány ellen vagyok. Több más szónok, jelesül sir Fr. Burdett lelkes beszéde után, Evans ur kinyilatkoztató, hogy a kormányt e pillanatban nem akarja zavarba hozni 's indítványát önkényt visszahuzta.

A felsőház aug. 9iki ülésében másodszer olvastatott fel az irlandi tizedbill. Lord Grey és Brougham megjegyzék, hogy Irland lecsendesítésére nem szándékozik a kormány újabb törvényeket kívánni. Az irlandi vice-király (marquis Anglesey), úgy mond lord Brougham, tudni fogja, mi a rebellio, 's mikor és mennyire leszen szükség annak elnyomatását erőhatalommal eszközölni; az ő okosságán, mérsékletén 's ha szükség, erején is a ház megnyughatik. Az alsóház ezen napi ülései nem fontosak.

Marquis Anglesey, irlandi vice-király, Coveban megérkezett, 's az ottani kikötőben álló hajósereget sir P. Malcolm vezérsége alatt, megtekinté. Sir Hussey Vyvyan az irlandi szárazföldi seregek vezére is megérkezett Corkba, mint mondják, az ottani őrséget megtekinteni 's a vicekirállyal és sir P. Malcolmmal az országos béke és rend fentartás iránt tanakodni. A kormányzék törvény elébe idézheti mind azokat, kik a tized-elleni gyülekezetekben leginkább munkáskodtak. A parlament e hónap 15dike táján bizonyosan be fogott rekesztetni. 9keig is már több követ hagyá el a fővárost, hogy megbízóinál újdön választatásán dolgozhassék. —

Marquis Palmella aug. 6kán lord Palmers-tonnal, 7kén gróf Grey-el értekezett. Az előbbivel a spanyol minister is beszélt aug. 7kén. Palmella néhány nap mulva visszatér Oportoba, úgy látszik mind itt végzett dolgaival eléggülten, mind jó reménnyel teli dona Maria célzatinak sikerülte iránt. Azonban a portugáli papirosok becse ez utóbbi napokban $\frac{1}{2}$ pCenttel szállott alább 's e fokozat meg is maradt.

A londoni Lengyelek, mint a parisiak

egyesületbe szövődnek egymás közt helyben 's a continensi hason czélú többi társasággal, különösen a parisival, elősegíteni nemzetök ügyét, 's az egyes szorgalmi törekvést mindenünnen egy közérdekre közirányra vezetni. A Lengyelek baráti sokat reménylenek, mindent várnak az illy egyetemi buzgalomtól, 's alig ha nem csalódva hiszik, hogy minden tornyosbuló akadály ellenére is előbb utóbb feléled hazájok valódi 's teljes önlétben. Illy hiedelmük mások is, kik practicus pillanattal tekintik Europa jelen korát: csakhogy időfejléstől várják azt, mit amazok törekvésökkel ügyekheznek valósítani és siettetni.

Lord Durham Pétervárába érkezte a közfigyelmet újra Lengyelországra fordítá. De a beavatottak egész bizonyossággal állítják, hogy lord Durhamnak udvarától parancsolatja van, Lengyelországról semmit se szólani; küldetése egyedül a németalföldi dolgokat illeti. — Havrebe egy hajó érkezett (a Rose, kapitánya Grenot), melly 36 nap alatt jött meg Philadelphiából 's innen azon hirt hozá, hogy elindultakor 2000 főnyi rendes katonaság 's több fegyveres csapat küldetett az egyesült státusok déli részeiben fellázadt Indusok ellen. Marseilleből írják aug. 7kén: Tegnap óta itt két portugál hadihajó (brigg) jeleltetik a tengeren, mellyek t. i. hir szerint don Miguel gyémántit, 's egyéb arany és ezüst drágaságit hozzák. Itt, Marseilleben, szándékoznak ezek a portugál ügyek kimenetelét bevárni, 's mint aztán urok győz vagy veszt, a Tajóba evezni vissza, vagy Genuába vitorlázni el. A spanyol seregek, kivált Cataloniában, folyvást mozgásban vannak, 's igen is hihető, hogy ha don Pedro constitutionalis reformjait megkezdi Lissabonban, a most Franciaországban bujdokló spanyol Constitutionalistok is áltörnek a hegyeken zivatart hozva és gerjesztve VII. Ferdinand illiberalis kormányja ellen.

FRANCZIAORSZÁG.

Compiègneből aug. 8kán írják, úgy mond a Courier, hogy Vandeweyer ur, ki ott a belga király kíséretében van, mingyárt az ünneplések után Londonba fog utazni fontos küldeményel a conferentiához. E küldemény

tartalmát, mint mondják, több egymásután tartott beszélgetés folytában végzé el egymás között a két király, 's ha igaz, a' mit hirtelnek, Belgium (és Franciaország) a' 24 cikkelynek semmi módosíttatását sem fogadja el.

A' 150 millionyi statuskölesönt Rotschild, Davillier, Hottinger és társai kapák meg, 98 fr. 50 centime (2 $\frac{1}{2}$ pCent. lerovással).

Keszner az assisek 10 esztendői rabi munkára, az elorzott 4 $\frac{1}{2}$ millio megtérítésére 's még egy millio pénzbüntetésre ítélek, incontinentiam, mert ő nincs jelen.

Bourienne, Napoleon volt titoknoká 's egyik életirója Caënben a' tébolyodtak kórházában gyógyíttatik.

Minden itteni ujság, így szól a' Gazette de France, nagy történetnek tekinti az ifju Napoleon halálát. A' mi e' történetben fontos, azt két szóval kimondhatni. Franciaországban ezentul csak republicanusok 's bourbonisták lesznek, ezek az idős 's az ifjabb ág pártosira szakadván. —

A' Moniteur közli már a' compiègnei ünnepi szertartást aug. 9ikéről, mint a' belga királyi házaspár egybekelése napjáról. Delelőtt több rendű bemutatás történt a' királyi várban, mit sereggyakorlatok követtek. Ebéd után, mellyben csak a' kir. házak tagjai valának együtt, felolvasá a' francia király cabinetjében id. Dupin ur a' Belgák királynéja házasság-levelét, mit a' polgári esketés követett, báró Pasquier fr. pairkamarai előlülő és Cauchy levéltárnok urak vivén a' tiszti foglalatoskodást. A' hgasszony tanuji közt valának: Berenger, Girod de l'Ain, Delessert, marsal Gérard urak 's négy francia pair. A' királyi vólegény tanuji: gróf Merode Felix statusminister, és gróf Aerschot nagymarsal. A' cath. esketést a' szentség szokott szertartási szerint a' meauxi püspök teljesíté a' várkapolnában, mi uttal rövid beszédet tartott a' kir. jegyesekhez, ezután megszentelé a' gyűrűket 's a' házasságot teljesültnek nyilatkoztatá. Kápolnából kijövetkor az előlépést az új házásoknak engedé francia király Ó Felsege. Végre a' protestans egyházi szertartás következett a' királyi lak egyik teremében. Luiza herczegasszony igen gazdagon vala öltözve,

ruhája legfinomabb brüsseli csipkékből készült, hozzá egy csoda szépségű csipke-lepel (voile), mint belga kézműbeli ajándék), 's a' fő, nyak és egész köntös hintve csillogó gyémánt-özönnel. A' Belgák királya egyszerű himzett formaruhában volt, a' becsületrend nagy szalagával (pántlika) 's több más rend gyémántos nagykeresztivel. Az ujházások aug. 11ikén indultak az egész kir. házzal el Pierrefonds-ba. Innen a' belga királyi pár aug. 13ikán szándékozott elutazni Cambrayba, onnan 14ikén Tournayban, hol is egy, a' város által adandó, táncmulatságban megjelenend, 's innen ismét 15ikén a' laekeni kastélyba, holott a' Brüsselbe leendő ünnepélyes menetig mulatni fog, minek napja azonban még nincs meghatározva. Van de Weyer ur még aug. 9ikén, mingyárt a' szertartások után, Parisba utazott. A' belga moniteur szerint Ó Felsege Brüsselbe visszajövendése előtt, néhány napot Parisban töltend.

Parisból írják aug. 10ikén, hogy e' város a' cholera újabb pusztitási miatt igen megürült, 60,000re mehet a' várost elhagyottak száma, a' külföldiek el sem jöttek, 's ennél fogvást a' műkereset igen megcsökkent. A' Marokkóból visszatért követség többi közt azt is kieszközlé, hogy ezen afrikai statusba a' francia journaloknak szabad bevétel engedessék. Meglehet, úgy mond a' levelező, hogy az afrikai abbonensek (előfizetők) fedezni fogják a' hijányt, melly ellen most valamennyi francia journal panaszkodik. Soha sem sülyedt a' publicum részvétele 's magok a' journalok hitele olly igen nagyot, mint most. A' restauratio arany ideje, mellyben egy liberalis ujságcikkely nevezetes történet vala, elmuit, a' jobb jövendő reményi elenyésztek, 's a' nemzet nagy massája minden politikai tettet vagy tollvillongást egykedvüleg tekint.

Baro Ferussac a' tömérdek tartalmu Bulletin universel des sciences et de l'industrie hires kiadója, (a' magyar nemzeti tudós társaságnak is külföldi levelező tagja) a' 21dik füzetnél megszakasztott pompás munkáját a' csigákról 's a' t. ismét elővette, 's annak 22—27 füzetét már folytatólag ki is adta.

A' Collège de France Geologia professora rává (Cuvier helyébe) Beaumont urat nevezé ki.

Braziliából máj. 20dikáig vannak tudósítások. A' rioi kormány-ujság szerint II. don Pedrot az europai hatalmak közül csak Prussia és Hollandia nem ismérik még meg. A' főváros és Bahia csendes. Pernambucoban a' Negererek és Mulattok felzendültek; kívánatok függetlenség 's a' haytihoz hasonló kormány.

Azon kérdésre, ugy mond az allg. Zeit. egy cikkelye, valljon erős e Lajos-Filep, vagy nem? jobbadán a' felelet ez: „a' királyi párt számos ugyan, de azért a' király még sem erős.“ Ugy hiszem e' szavakon bőven gondolkodhatni; mindjárt első hallásokra szembeötlő a' királyi párt nevezet, mintha t. i. a' kormány egyik felekezeté volna, 's a' többi csak több v. kevésb érdekekben vele; a' király így nem azon magasztalt fensőbb erő többé, melly thronjából alá nyugottan tekint a' küzdő feleket, 's üdvösséges egyensulyba irányozgatja, hanem őmaga is arenába (tusa vagy viadalhelyre) szállt, 's így Odillon-Barrot, Mauguin, Carrel, Pagès, Cavaignak hihetőleg csak jelen pillanatnyi erő nem-birással tartják nála magokat alantabbak 's különbeknek. Ily sanyarú következményt szül az, midőn a' király ministeri tanácsa előlülőségét magának tartja fen; mivel most már nem változtathat tetszése szerint kormányrendszerin, mint más constitutionalis fejdelmek, ha történetből valami erős többség alakul v. szegül ellenébe, a' nélkül hogy pártjával 's önmagával ellenkezésbe ne jőne; nem távoztathatja el, hogy személyével a' sajtó ne bánják ugy mint egyik párt fejével, 's neki ne tulajdonítsa minden hibáit az igazgatásnak, neki minden szócskát melly a' ministeriumból keletkezik, mint ön szájából eredettet, 's így a' polgárkirályt ministerkirálynak ne tekintse. Ha leszállnak magas állásikról isteneink, 's közinkbe elegyülnek, enyészik irántok szent tisztelet-érzetünk, 's itélgetni kezdjük szavok 's tetteiknél fogva, mint hozzánk egyenlőket. — Térjünk a' válasz többi értelmére: „számos a' királyi párt, de azért nem erős a' király“ ebben ugyan semmi új nem lappang, de

merő igazság 's igen nevezetes annyiból, hogy a' nép is tudja 's fölfedezte már azt, 's nem számolja többé, mint egyébkor, a' fejeket, hanem a' kezeket, egyszerre tekint a' tapsolókat, 's a' kardmarkolathoz nyulókat, néz, vizsgál, szerkez, 's igen tisztán különbözteti meg: ki áll királya felén? t. i. a' kereskedők 's birtokosak, kik boltjaikat vagy jószágikat őrzik; haduntak, kik örömet nyugodnának; 's néhány szűkszívű, kik a' rettentődi kormánytól remegnek. Ebből áll a' királyi párt, melly vagyonaival terhelten, komor és bosszus, mihelyt utját zavarni szándékozik a' nyugtalan 's csekély butorú kevesebbség (minoritas), melly, vad 's korlátlan ábrándozatú ideájiban a' rettentődi kormányt csak polgári szövődéknek képzeli. A' nép tehát a' fejmennyiség számos léte, 's a' jun. 6iki győzödelem ellenére is kételkedik a' justemilieu erejében; az pedig nem jó jel, midőn a' kormány hatalma népe előtt pad, sülyedez; mert ekkor aztán kiki ön erejét tapintgatja, méregeti, míg egy daemoni sötét inger által felizgatva, neki tüzelten 's bőszyúten egyetemleg rontani, bontani kezd. Ez a' revolutio titka, melly nem mese az idő 's környületek lelkét józanon használó kormánynak, 's főnek; szilaj 's rakenczátlan robbanásitól azonban mentesen minden békeszerető kormányt, hont 's polgárt az okosan használt 's illesztett műveltség boldogító geniusza!

N E M E T O R S Z Á G.

A' hannoverai királyság minden helybeli előljáróihoz következő hivatalos közlemény bocsáttatott: „Habár ama' nyugtalan szellem, melly a' mult évben az ország némelley résziben mutatkozék, csaknem minden nyom nélkül enyészett el, még is az eddigi tapasztalások szerint némileg hihetőnek látszik, hogy a' jun. 28diki szövetségvégzetek, mellyek e' folyó jul. 14ikén hirdettetének Hannoverában ki, itt és amott buzgás-, lázongás- és nyilvános csend-zavarásokra szolgálának ürügy 's alkalmul. Midőn mi igazgatás-körünk helybeli előljáróinak ezennel a' leg gondosb figyelmet, minden rendbomlási megelőzést, 's a' netalán kitörő rendtelenségek erővel teljes visszanyomatását ajánljuk: jónak

találjuk egyszersmind ez érdeklett szövetség-végzetek 's azoknak statusunkhoz levő viszonyaik iránt még a' következőket jegyzeni meg itt: Ó Felsége a' király, mint erről a' statusok közgyűlése e' hónap 16ikán tudósított, világos megegyezését adá a' szövetséggyűlési végzetekhez majus 8ikán, 's megállapítá majus 11ikén saját kézzel aláírt bocsátványában (Erlasse) azon principiumokat, mellyeket Ó Felsége a' status alaptörvényei szerkeztetésükben követetni kíván. A' rendek közgyűlése, mint tudva van, jelenleg ezen alaptörvényekkel foglalatoskodik, 's azokat a' népi képviselők egész nyíltsággal vizsgálják a' nélkül, hogy ebben a' szövetséggyűlési végzések által, mellyek főbb tartalmokra nézve már az eredeti szövetség-oklevélben foglaltatnak, legkisebben is gátoltatnának. Jó volna talán, ha a' városi felsőbbek 's hivatalok, a' polgárság és falusi községek előljáróit illő alkalommal e' viszonyokra figyelmeztetnék olly czéllal, hogy azok meggyőződjenek: mikép Ó Felsége a' király akarátja folyvást az, 's az is marad, hogy az ország alkotmányszeres jussai és szabadságai fentartassanak, melly czélt az itteni kormányzék is egész buzgalommal 's jóindulattal ügyekszik valósítani. Csupán akkor, ha könnyelműség vagy gonoszság a' nyilvános csendet valóban megzavarná, lehetne attól tartani, hogy az országos alaptörvények-feletti tanácskozás félbe szakaszta ténék. — Tapasztalás eléggé bebizonyította, hogy ha illy zavargások a' bűnösöket leginkább sujtják is, még is a' nyugalmas polgárra nézve szinte kártékonyak, minél fogvást ezek kétség kívül 's önkényleg ügyekezni fognak a' netalán kiütendő lázongások elnyomatásin. Egyébiránt mennyire és mi módon tanácsos v. szükséges ezen észrevételeket az illető előljárókkal 's más polgárokkal is tudatni, annak megítélését a' helybeli felsőségek 's hivatalok belátására bizzuk; tudósításikat minden, de kivált megtörténhető háborgás esetén elvárván 's a' t. Hannovera jul. 20dikán 1832. aláírva Drathenhausen, Landdrost.

Frankfurtból írják aug. 10ikén, hogy a' szövetséggyűlés utolsó ülésében egyike a' szü-

vetséges statusoknak (híhetőleg Hannovera) formáserint sürgeté a' szövetség-oklevél 19-dik (vámok-iránti) czikkelyének teljesítettését, megjegyezvén: milly fontos és kívánatos egész Németország köz javára nézve feloldani végre a' belföldi közösületet és kereskedést azon bilincsekből, mellyek azt eddig földhöz nyomák 's annyi pörre vitára nyujtának alkalmat. Ezen indítványt, mint hallók, a' szövetséges statusok többsége kedvezve fogadá, 's biztosság fog legközelebb neveztetni, melly ebéli tudósításit 's javaslatit a' szövetséggyűlésnek beadja: Bizakodó ohajtással tekint minden honbarát Frankfurt felé, reménylven, hogy ezen jó, 's a' szövetséggyűlést érdemekkel koszorúzendó szándék szerint végre a' terhes, és már csaknem kiállhatatlan vám-igának sulya levétetni vagy legalább enyhülni fog, 's általa majd a' kormányzék minélelőbb bebizonyítandják: miképen a' külön statusok szorosb kapcsolati 's forrasztása által Németország, a' köz haza, egységét valóban ohajttják. — Hire van, hogy rövid időn egy újabb protocollumot bocsátand ki a' gyűlés. A' sajtótörvények ügyében nevezett biztosság folytatja — bár végezné már! — munkálatit.

B E L G I U M.

Brüssselben aug. 7dikén függeszteték ki régi szokás szerint a' városház kül kapujára, három közpolgáréval a' király házasság-hirdetvénye illy szavakkal: „1832, aug. 5ikén, reggeli tíz óraker mi alóírt tisztje a' brüsseli városi polgárságnak a' törvény értelme szerint kifüggesztők a' városház fő kapujára e' következő házasság-hirdetvényeket: Ó Felsége Leopold — György — Keresztely — Fridrik Belgák királya, brüsseli lakos, teljeskorú fíjok Ó Fenségöknek (a' szülék nevei) házastársul veszi Luiza — Maria — Therézia — Karolina — Izabella herczegasszony Ó kir. Magaságát . . . (következnek itt is a' szülék nevei). . . Ó Fenségök kiskorú leányát.“ Ugyanazon táblán 's az előbbi hirdetvény alatt áll más három polgári házaspár neve. A' Brüsseli látható önézzettel lép e' táblához és büszke, hogy királya sem szabadkozik a' törvény és szokás alól, melly őt 's utolsó jobbágyát

gyiránt kötelezi. A' szeretetre méltó, ifjú királyné közelgető megérkezésén divatozó örömet valamennyire megzavarják a' londoni kedvetlen hírek. Ugy látszik azonban hogy a' híresztelt 69 protocollumot a' kormányzók még hivatalosan nem vette, 's az aug. 7diki belga Moniteur még mindig a' mellett áll, hogy a' kormány eddigi, oly tisztán kimondott rendszerét folyvást és minden esetre védendi, meglevén győződve, hogy egyedül ez vethet az oly hosszas kétség 's ingadozásnak véget.

PORTUGÁLIA.

Marquis Palmella, ugymond egy levél jul. 30ikáról, különös küldeményvel indult Angliába. — Az ellenség 23iki vesztesége óta itt békén vagyunk. Admiral Sartorius Lissabon előtt áll folyvást, 's az ellenség, noha négy-szerte számos, még sem mer előlépni. Seregünk gyorsan növekszik, 's mihelyt e' város minden megtámadás ellen bátoritva lesz, kiindul. A' miguelista papok és hivatalbeliek azt akarják a' pórsággal elhitetni, hogy nem maga don Pedro, hanem valami furfangos család ember van velünk 's a' t. A' Courier ezen 's az előbbi levélre illy észrevételeket tesz: Az itt közlött levélből kitetszik, hogy marquis Palmella váratlan megjelentének nem valami veszteség — mert ő a' levéllel együtt jött — hanem különös megbiztatás volt oka. A' városban egy levél forog Oportobul jul. 31dikéről (l. feljebb), melly szerint Povoas mig. general csak erősödést vár, hogy Oportot megtámadja. Ez nekünk baigatag hírek látszik. Olly tetemes erő mellett, millyennel don Pedro bír (10,000 ember) Oporto bévehetetlen. Különben is a' Constitutionalisok nem hogy félnék a' megtámadtatást, hanem még ohajtják azt. Egyetlen oka annak, miért nem nyomult don Pedro, győzdelme után, a' lissaboni uton elő, az, hogy szükségképen Oportot kell előbb fedeznie, mellynek mint a' további hadi mozdulatok támaszpontjának, fontos-

sága szembe szökő. A' polgárháboru tarthat ugyan még egy időig; de az, ki Oportot bírja, végre is szükségképen Lissabonnak is birtokába jut. Az oportei Cronica constitucional jul. 28kán don Pedro hivatalos tudósítását közli a' 23iki ütközetről. E' szerint a' csata Vallongo (vagy Valonga) és Pennafiel körül történt, legnagyobb hévvel 23ika délután. A' constitutionalisok gróf Villafior vezérlete 's maga don Pedro fő parancsi alatt az ellenséget 7 órai vitéz küzdés után minden ponton visszaverék, 500 embernél alig vesztvén többet, míg az ellenfél vesztesége 1,200 főt meghalad.

D Á N I A.

Dánia országgyűlése julius 10kén nyitott meg; melly napot a' Kiöbenhaven posten című újság mint oly tanácskozások kezdetét üdvözli, mellyek történeteikben hatások által új epochát nyitandnak; a' „nyilvánosság közlése által századok ferralák azokat, ugymond, 's bár mit hozzanak is magokkal, századosak leendnek; a' hazaszerető figyelmes bizonytalansággal tekinti azokat, a' nép feszülten de nyugottan várja. Ha nyilvánosan tartatik tartományi Rendünk gyűlése, ugy előre örülhetsz hazám! a' dolog kívánt sikerén; ha nem, ugy méltó kétkedésed, 's a' jelen körülmények éretlenségöknek tulajdoníthatod ohajtásod elhalasztatását.“

Legújabb: Sebastianinak fürdőbe utazta miatt gr. d'Argoutra bizá aug. 12ikén időiglen a' király a' külügyi ministerséget. — Az ausztriai, porosz és angol követ is jelen volt a' compiégnei menyekzón. — Az éjszak-amerikai bank-egyesületi patens v. privilegium - megújítást illető 's a' congressustól is már elfogadtatott billnek visszavettete praesidensi veto által igen hathatós benyomást okozott az egész szövetségi egyetemnél. — Windsornál legközelebb nagy tábor fog tartatni. — A' stuttgardi újság szerint sok bujdosó Lengyel szándékozik d. Maria zászlóhoz szegődni. — Jul. 23től aug. első napjáig ismét dühödött a' Vezuv 's vinnyéje v. kőkéménye 250 lábnyival tágult. — Talleyrand fürdésből Párisba érkezett 's innen Londonba visszaügyekszik.

A' gabonának pesti piaczi ára augustus 24diken 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	köz. pszerü	csékélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	köz. pszerü	csékélyebb
Tisztabúza	133 $\frac{1}{2}$	123 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	Zab	30 $\frac{2}{3}$	30	28 $\frac{2}{3}$
Kétszeres	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{2}{3}$	—	Köles	—	—	—
Rozs	50 $\frac{2}{3}$	48 $\frac{2}{3}$	46 $\frac{2}{3}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	50 $\frac{2}{3}$	49 $\frac{1}{2}$	48	Kukoricza	66 $\frac{2}{3}$	—	—